

ZASADY (WYTYCZNE) ZAWIERANIA UMÓW

I. UMOWY CYWILNOPRAWNE

1. **Umowa zlecenia** – jest to umowa nazwana, określona w Kodeksie cywilnym. Zgodnie z ustawową definicją przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej na rzecz dającego zlecenie. Umowy zlecenia to umowy o świadczenie usług – na podstawie takiej umowy Zleceniodawca zleca Zleceniobiorcy wykonanie konkretnych czynności faktycznych.

Umowa zlecenia jest umową starannego działania, co oznacza, że w wyniku jej wykonania nie musi powstać żaden konkretny rezultat. Wystarczy, aby Zleceniobiorca dochował należytej staranności przy wykonywaniu zleconych mu czynności.

Zleceniobiorca ma swobodę co do czasu i miejsca oraz sposobu świadczenia usług będących przedmiotem zlecenia, chyba że strony określą szczegółowo te zasady w łączącej je umowie.

Rozwiązanie umowy zlecenia może nastąpić w każdym czasie przez jednostronne oświadczenie woli (wypowiedzenie), chyba że w umowie zastrzeżono inaczej.

Zleceniobiorca odpowiada za szkody wyrządzone Zleceniodawcy w pełnej ich wysokości.

Umowa zlecenia nie zawiera elementu podporządkowania Zleceniobiorcy poleceniom Zleceniodawcy i obowiązku wykonywania pracy pod jego kierownictwem. Umowa taka określa przedmiot zlecenia (czyli rodzaj wykonywanych czynności lub usług) i nie może polegać na pozostawaniu w dyspozycji zlecającego i wykonywaniu stosownie do jego potrzeb czynności zleczonych na bieżąco.

2. **Umowa o dzieło** – jest to umowa nazwana, określona w Kodeksie cywilnym. Przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła na rzecz zamawiającego, a zamawiający zobowiązuje się do zapłaty wynagrodzenia.

Umowa o dzieło jest umową rezultatu. Przedmiotem umowy jest wykonanie indywidualnie oznaczonego dzieła, a Wykonawca odpowiada za osiągnięcie konkretnego efektu (rezultatu) w postaci dzieła. Cechą umowy o dzieło jest znaczna swoboda i samodzielność Wykonawcy w zakresie wykonywania umówionego dzieła.

Wynagrodzenie za wykonane dzieło jest najczęściej wypłacane jednorazowo po wydaniu i przyjęciu dzieła.

Wykonawca w ramach umowy o dzieło ponosi odpowiedzialność za wady wykonanego dzieła. Umowa o dzieło, co do zasady, nie wymaga osobistego świadczenia pracy przez Wykonawcę, który może przy realizacji dzieła posługiwać się podwykonawcami, chyba że wyłączone to w treści umowy.

Rozwiązanie umowy o dzieło może nastąpić, gdy dzieło jest wykonywane w sposób wadliwy, sprzeczny z umową, albo ma nie dające się usunąć wady. Ponadto zamawiający może odstąpić od umowy na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym - wtedy, gdy przyjmujący zamówienie opóźnia się z rozpoczęciem lub wykończeniem dzieła tak dalece, że nie jest prawdopodobne, żeby zdołał je ukończyć w czasie umówionym.

3. Zawarcie umowy cywilnoprawnej nie może naruszać art. 22 § 1² Kodeksu Pracy.

(*Art. 22. Kodeksu pracy.*)

§ 1. Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca – do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

§ 1¹. *Zatrudnienie w warunkach określonych w § 1 jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy.*

§ 1². *Nie jest dopuszczalne zastąpienie umowy o pracę umową cywilnoprawną przy zachowaniu warunków wykonywania pracy, określonych w § 1. (...)”.*

4. Pracowników Uniwersytetu nie można zatrudniać na podstawie dodatkowej umowy o pracę lub w drodze umów cywilnoprawnych (zlecenie, dzieło), jeśli pracownicy ci na podstawie drugiego i kolejnego stosunku prawnego mają wykonywać pracę tego samego rodzaju, co na podstawie podstawowego stosunku pracy. Za takim stanowiskiem przemawia dotychczasowe orzecznictwo sądowe.

Zatrudnianie własnych pracowników na podstawie umowy cywilnoprawnej do wykonywania pracy tego samego rodzaju, co określona w umowie o pracę jest kontynuowaniem stosunku pracy w godzinach nadliczbowych (por. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dn. 21.10.1994 r. – sygn. akt: III AUr 865/94, uchwała Sądu Najwyższego z dn. 12.04.1994 r. - I PZP 13/94).

Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku zatrudniania pracowników UMCS na podstawie „dodatkowej” umowy o pracę (bez względu na jej wymiar). Z jednym pracodawcą, w zakresie wykonywania pracy tego samego rodzaju, można pozostawać tylko w jednym stosunku pracy (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dn. 13.03.1997 – sygn. akt: I PKN 43/97).

II. UMOWY O PRZENIESIENIE AUTORSKICH PRAW MAJĄTKOWYCH

1. Umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych do utworu zawierana jest w oparciu o przepisy ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, zastosowanie mają również przepisy Kodeksu cywilnego.
2. Przedmiotem umowy jest nabycie praw majątkowych do utworu. Utworem jest natomiast każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia.
3. O utworze możemy mówić wówczas, gdy spełnione są łącznie następujące przesłanki:
 - 1) jest przejawem działalności twórczej;
 - 2) posiada indywidualny charakter („piętno twórcy”);
 - 3) ma ustaloną postać (formę).
4. Przyjąć należy, że przesłanka twórczości (oryginalności) spełniona jest wówczas, gdy dzieło stanowi rezultat działalności o charakterze kreatywnym, indywidualnym, cechującym się tzw. statystyczną jednorazowością (niepowtarzalnością), czyli niemożliwością stworzenia identycznego lub bardzo podobnego dzieła przez inną osobę o podobnych do wykonującego pracę kwalifikacjach, niesie w sobie pewne nowe, nieistniejące wcześniej wartości. Jest ona zrealizowana, gdy w dziele występują nowe, wymyślone, stworzone przez twórcę elementy.
5. Przesłanka indywidualności jest spełniona, gdy dany rezultat działalności człowieka nie jest wynikiem pracy rutynowej lub szablonowej. O indywidualności dzieła można mówić, gdy da się stwierdzić, że dane dzieło nie powstało wcześniej i jest statystycznie nieprawdopodobne stworzenie go w przyszłości przez inną osobę.
6. Poprzez ustaloną formę należy rozumieć przybranie przez utwór jakiegokolwiek postaci (choćby nietrwałej), która umożliwia zapoznanie się z dziełem osobie innej niż twórca. Dla celów dowodowych utwory będące przedmiotem umowy z Uniwersytetem muszą mieć postać utrwaloną w sposób umożliwiający ich ponowne zaprezentowanie (przedstawienie) oraz udokumentowanie istnienia utworu. Należy więc w tym wypadku przyjąć, że utwór jest rzeczą istniejącą i utrwaloną.

7. Wspomniane wyżej utwory, co do których Uniwersytet zawarł z twórcą (autorem) umowę o przeniesienie autorskich praw majątkowych powinny być odpowiednio ewidencjonowane i archiwizowane oraz, w zależności od ich wartości, stanowią zwiększenie majątku Uniwersytetu, a także powinny być amortyzowane.
8. Utworami mogą być więc, spełniające powyższe przesłanki, np.: autorskie programy, wykłady, skrypty, podręczniki, wykłady szkoleniowe itp. Podkreślić jednak należy, że przeniesienie autorskich praw majątkowych do utworu może się odbyć tylko raz – tj. przedmiotem takiej umowy nie może być wygłaszanie już raz stworzonego i wygłoszonego wykładu, autorski program, który był już raz stworzony i zbyty, materiały dydaktyczne, które już raz zostały stworzone i są następnie corocznie wykorzystywane. Wprowadzanie modyfikacji i zmian do istniejących już wcześniej utworów nie powoduje powstania nowego utworu. Taki zmodyfikowany utwór również nie może być przedmiotem ponownej umowy o przeniesienie autorskich praw majątkowych.

III. STOSOWANIE PRZEPISÓW O ZAMÓWIENIACH PUBLICZNYCH

1. Umowa, której wartość nie przekracza równowartości 14.000 euro, powinna zawierać klauzulę następującej treści: „*Nie stosuje się ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tj. Dz. U z 2006 r. Nr 164, poz. 1163, z późn. zm.) na podstawie art. 4 pkt 8 tej Ustawy*”.
W takim przypadku należy stosować procedury określone w Regulaminie wydatkowania środków publicznych o wartości nieprzekraczającej kwoty określonej w art. 4 pkt 8 ustawy Prawo zamówień publicznych tj. 14.000 euro.
2. W przypadku zawierania umów cywilnoprawnych, których wartość przekracza kwotę wynikającą z przepisów ustawy *Prawo zamówień publicznych*, należy stosować procedury określone w tej ustawie oraz wewnętrzne uregulowania prawne Uczelni.

IV. USTALANIE WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA

1. Stawki wynagrodzenia określa się w szczególności na podstawie:
 - 1) stosownych zarządzeń Rektora;
 - 2) kalkulacji w sprawach dotyczących studiów podyplomowych, działalności naukowo-badawczej i usługowej;
 - 3) oferty rynkowej do wysokości stawek określonych w budżetach projektów finansowanych lub współfinansowanych ze środków zewnętrznych.
2. Wysokość wynagrodzenia w przypadku powierzania wykonywania zadań na studiach osobom niebędącym pracownikami UMCS proponuje dziekan/kierownik jednostki ogólnouczelnianej we wniosku o wyrażenie zgody na powierzenie zajęć, a zatwierdza prorektor właściwy ds. kształcenia.
3. W przypadku umów o przeniesienie autorskich praw majątkowych:
 - 1) do utworów dydaktycznych – stawkę wynagrodzenia proponuje dysponent środków w oparciu o posiadane środki potwierdzone przez Kwestora, a zatwierdza prorektor właściwy ds. kształcenia;
 - 2) do utworów naukowych – stawkę wynagrodzenia proponuje dysponent środków w oparciu o posiadane środki potwierdzone przez Kwestora, a zatwierdza prorektor właściwy ds. badań naukowych.

4. W przypadku umów zlecenia wysokość wynagrodzenia zależna jest od charakteru i rodzaju zlecanych czynności. Decyzję w sprawie wysokości wynagrodzenia podejmuje dysponent środków, po uprzednim potwierdzeniu posiadania środków przez Kwestora.

W przypadku zlecenia czynności o charakterze zbliżonym do wykonywanych przez pracowników stosuje się najniższą stawkę wynagrodzenia wynikającą z najniższej grupy zaszeregowania dla danego stanowiska pracowniczego skorygowaną do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę.

W uzasadnionych przypadkach stosowane mogą być stawki nieprzekraczające stawki dodatku godzinowego w najniższej grupie zaszeregowania dla danego stanowiska pracowniczego określone w odpowiednim zarządzeniu Rektora.

5. W przypadku umów o dzieło wysokość wynagrodzenia zależna jest od charakteru i rodzaju zamówionego dzieła. Decyzję w sprawie wysokości wynagrodzenia podejmuje dysponent środków, po uprzednim potwierdzeniu posiadania środków przez Kwestora.

W przypadku zamawiania dzieła zbliżonego charakterem do wykonywanych przez pracowników zatrudnionych na niektórych stanowiskach stosuje się odpowiednio stawki nieprzekraczające stawki dodatku godzinowego w najwyższej grupie zaszeregowania dla danego stanowiska pracowniczego lub maksymalnej stawki wynagrodzenia za godzinę ponadwymiarową, określonych w odpowiednim zarządzeniu Rektora.

Na stawki wynagrodzenia wyższe od określonych na podstawie pkt 4 i 5 zgodę wyraża odpowiednio: Rektor, prorektor właściwy ds. kształcenia, prorektor właściwy ds. badań naukowych lub Kanclerz.